

grensvraag is, over een grote interval, wel één van de onwaarschijnlijkste hypothesen, waarvan men uit kan gaan.

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt, gaat verder uit van een lineaire kostencurve, die zowel voor de monopolist als voor de concurrenten geldt.

Toegegeven zij, dat de opvatting van de totale kosten, als bestaande uit een constant deel en een met de productie evenredig deel, dikwijls een juiste benadering kan zijn. Maar de opvatting, dat de monopolist met zijn grote productie en de veelheid van concurrenten, ieder met hun relatief kleine productie een zelfde kostenfunctie hebben, dus dat de monopolist een zelfde bedrag aan constante kosten heeft als ieder der concurrenten en dat de evenredige kosten bij productie in het groot even zwaar wegen als bij productie in het klein, is wel een zeer aanvechtbare hypothese.

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt, gaat er tenslotte van uit, dat de prijs bij vrije concurrentie samenvalt met de grensprijs en dat deze grensprijs samenvalt met de variabele kosten. Hierbij is de concurrentie dus blijkbaar ad absurdum gevoerd, want in een maatschappij, waarin zulk een concurrentie zou heersen, zouden de constante kosten niet goedge maakt worden en dus alle ondernemers verlies lijden.

Natuurlijk kan men „vrije concurrentie” zodanig definiëren, dat dit resultaat uit de bus komt, maar dit begrip van vrije concurrentie past dan in een wiskundig spel en heeft maar weinig economische relevantie.³⁾

De stelling, dat de monopolist het aanbod tot de helft beperkt gaat dus uit van drie onwaarschijnlijke, in ieder geval economisch niet relevante hypothesen en is dus zelve een *onwaarschijnlijkheid in de derde macht!*

Dit dient men dus wel te bedenken bij het hanteren van deze stelling. Het is alleen maar jammer, dat de onbewuste invloed, die van deze berekening van de macht van de monopolist door deze analyse niet geneutraliseerd kan worden. Juist in een tijd, waarin de overheid in de prijsbepaling diep ingrijpt, kunnen ook vage en onvoldoende gefundeerde meningen omtrent machtsposities van grote nadelige, feitelijke betekenis zijn.

INDRUKKEN VAN HET ACHTSTE INTERNATIONAL MANAGEMENT CONGRES (C.I.O.S.)

door G. P. J. Hogeweg

Van 2—8 Juli is in Stockholm het achtste Congrès International d'Organisation Scientifique gehouden, waaraan afgevaardigden van twintig landen hebben deelgenomen, in totaal bijna 1200 deelnemers. Een grote belangstelling dus uit een groot aantal landen. De lijst van deelnemers vermeldt 38 namen uit Nederland, waarvan sommigen met hun echtgenote. Gezien de moeilijke valutapositie van Nederland mogen wij over de Nederlandse belangstelling voor dit congres dus niet klagen. Van Nederlandse zijde waren vier prae-adviezen ingezonden, die blijkens de daarover gevoerde discussies, de aandacht van de leden van het Congres hebben gehad niet alleen, maar waarvan gezegd kan worden, dat zij op hoog peil stonden.

Het contact van de C.I.O.S. met Nederland bestaat daarin, dat sedert

³⁾ Zo gedefinieerd lijden in een maatschappij met „vrije concurrentie” alle ondernemers bij voortdurend verlies. Zie l.c. bl. 88.

het laatste congres in Washington Prof. Dr. Th. Limperg Jr. Deputy President was, naast William L. Batt uit de U.S.A. als President en dat het Nederlandsch Instituut voor Efficiency optreedt als Nederlands nationaal comité voor de C.I.O.S. Prof-Limperg had door zijn positie als Deputy President zitting in het Executive Committee, terwijl in het algemeen bestuur als afgevaardigden van het N.I.v.E. bovendien vier andere Nederlanders zitting hadden. Het Executive Committee en de Council zijn gevormd door leden uit België, Brazilië, Frankrijk, Engeland, Griekenland, Nederland, Zweden, Tschecho Slowakije en de Verenigde Staten.

Het Zweedse National Comitee, dat voor de organisatie van het Congres in Stockholm de verantwoording droeg, bestaat uit zeventien verenigingen op het gebied van Handel en Nijverheid en het Bankwezen, waarin ook begrepen de Swedish Housewives Association.

Voor de organisatie van het Congres waren naast het Eerecomité zeven bijzondere comité's benoemd. In het Eere-comité hadden naast Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bertil talrijke vooraanstaande figuren uit de Zweedse Bestuurslichamen en Kamers van Koophandel zitting genomen. De andere comité's waren: Congres-comité, Programma-comité, Ontvangst-comité, Dames-comité, Uitstapjes-comité, Pers-comité en Hotel-comité. Uit deze opsomming blijkt wel, dat aan alle onderdelen van het Congres de nodige zorg werd besteed en wij mogen dan ook constateren, dat alles in de puntjes verzorgd was en dat door de samenwerking van deze comité's van een volledig organisatorisch succes kan worden gesproken.

Stockholm is dan ook een ideale stad voor het houden van een Congres, waaraan zoveel leden deelnemen. Noemen wij allereerst de Concert Hall, waarin de bijeenkomsten van het Congres werden gehouden. Beneden een ruime voorhal, waarin de verschillende informatiebureaux, de P.T.T. en de Bank, daarachter een zeer ruime binnenhall met stands voor boeken en verversingen. Op de eerste verdieping de grote concertzaal met plaats voor 2.000 personen en verder een zaal voor 500 en een voor 300 personen. Verder biedt Stockholm een ruime hotel-accomodatie en vele grote en kleine restaurants voor de lunches en de diners. Daarbij is Stockholm zelf een interessante stad met prachtige waterpartijen en een heuvelachtige bosrijke omgeving, waardoor ruime wegen zijn aangelegd. Waar vindt men anders dan in Stockholm een zaal als in het moderne Stadhuis, waar aan bijna 1200 gasten een banquet kan worden aangeboden? Waar een Drothingholm, het Koninklijk slot met zijn prachtige omgeving, een Saltsjöbaden, de badplaats, waar ook weer honderden gasten onthaald werden?

Maar boven deze en andere talrijke divertissementen staat toch het wetenschappelijke werk op het Congres zelf. De vergaderingen waren verdeeld in: de openingszitting, drie voltallige vergaderingen, veertien sectie-vergaderingen en de sluitingszitting. Zowel de officiële opening als de sluiting had plaats door Z.K.H. Prins Bertil.

In de drie voltallige vergaderingen werden lezingen gehouden over de volgende onderwerpen:

1. Philosophy and Application of Scientific Management.

Drie lezingen n.l. van H. L. Person, getiteld „Progress in Scientific Management, van Jean Chevalier (Frankrijk) „L'Evolution de la doctrine de l'organisation du travail" en van Lord Leverhulme (Engeland) „The wider application of science in management."

2. *Regional and local planning in modern society.*

Drie lezingen n.l. van het Commissariat Général du Plan de Modernisation et d'Equipment" getiteld „Le plan français de Modernisation et d'Equipment," H. C. Sonne (U.S.A.) An American Approach to National Planning by Private Citizens, en Nils Danielsen (Zweden) „Private Industry and Local Community Planning”.

3. *Industrial Relations and Responsibilities of Management and Labour.*

Drie lezingen, n.l. twee getiteld „Collective Bargaining in Sweden" door de Swedish Employers Confederation samen met de General Federation of Swedish Trade Unions en de tweede door The Swedish Central Organisation of Salaried Employees.

De derde lezing van die morgen was getiteld „British Wartime Experience with Employer-Employee Negotiation, Consultation and Cooperation" door Sir Fred Legger.

Deze lezingen zullen in extenso worden gepubliceerd in het derde deel van het Congresboek, dat na afloop van het Congres wordt gedrukt. Over deze lezingen werden geen discussies gehouden.

Ook ieder der sectie-vergaderingen was aan een speciaal onderwerp gewijd. Voor elk van de onderwerpen waren meerdere prae-adviezen ingezonden, waaraan in totaal door 88 auteurs medewerking is verleend. Het is dan ook niet wel doenlijk al die lezingen hier te noemen. Wij moeten volstaan met de indeling naar de secties en de belangstellende lezer verwijzen naar de eerste twee delen van het Congresboek, waarin de lezingen in extenso zijn opgenomen. De veertien sectie-vergaderingen waren dan gewijd aan de volgende onderwerpen:

Business Administration,
Home Management,
Education for Management,
Production Administration,
Office Management,
Modern Housing,
Personnel Administration,
Cost and Budgetary Control,
Agricultural Management,
Produce Development,
Selection and Training,
Quality Control,
Public Administration,
Distribution Administration.

De Nederlandse inzendingen waren ingedeeld in de groepen 4, 8, 12 en 14.

In sectie 4 is opgenomen de lezing van R. W. Starreveld „Public and Collective Management Research" waarin de schrijver mededeelt, hoe in Nederland naast het Researchwerk, gedaan door studenten en studie-commissies ook full time research work is georganiseerd onder leiding van een bestuur, bestaande uit industriële en financiële experts, in samenwerking met vertegenwoordigers van de regering. Hoe dit „Instituut voor onderzoek en voorlichting" werkt, wordt meer in het bijzonder beschreven.

In sectie 8 vinden wij de lezing van A. M. Groot over de „Efficiency

in Public Transport of Passengers". Groot behandelt in een uitvoerig betoog de noodzakelijkheid tot verdere differentiëring van de kostprijsberekening naast de gewone berekening per passagier/kilometer. Hij toont aan, dat het nodig is verschil te maken tussen de soorten transportmiddelen (bus of trein), die geheel verschillende diensten kunnen bewijzen, tussen de verschillende lijnen, tussen spits-vervoer en het vervoer gedurende de rest van de dag, voor elk waarvan standaard kosten berekend moeten worden. Een eerste onderscheiding tussen goederenvervoer en personenvervoer en verdeling van kosten daarover, is vanzelf nodig. De schrijver toont met voorbeelden aan, dat zulke differentiaties in de kostprijsberekeningen nodig zijn om te komen tot een zuivere tariefstelling en dat deze niet alleen in het belang van de Spoorwegen, maar ook in het algemeen belang is.

De derde inzending van Nederland, n.l. die van Sectie 12 is van Dr. W. Geiss: „The economics of Statistical Quality Control”.

Dr. Geiss gaat de ontwikkeling van de controle op de kwaliteit der producten gedurende de oorlog speciaal op massa-producten na. De vragen, die beantwoord moeten worden, zijn:

1. Welk controle-schema is nodig om de kwaliteit van een product te bepalen.
2. Waar moet de controle plaats hebben.
3. Hoe moeten de specifieke eisen betreffende de kwaliteit van producten worden vastgesteld.

Hij wijst er op, dat er drie methoden van onderzoek onderscheiden kunnen worden, n.l. 1e. 100 % controle, 2e. plaatselijke controle en 3e. statistische kwaliteitscontrole. Waar ieder van deze methoden kan worden toegepast en hoe men met de controle door middel van statistiek te werk moet gaan, wordt dan verder uiteengezet. Van belang is vooral de tolerantie, welke bij de levering van een product is toegestaan.

Tenslotte werd in Sectie-vergadering No. 14 behandeld het prae-advies van H. F. Vreede: „Some Theoretical Observations on Problems of Market Analysis”.

Het is moeilijk dit prae-advies samen te vatten in een korte beschouwing, omdat na een uiteenzetting van de bedoeling van market-research (te onderscheiden in marktonderzoek en markt-analyse) een 10-tal problemen, die zich daarbij en vooral bij marktanalyse voordoen, met een voorbeeld aan de hand van grafische voorstellingen, worden behandeld en toegelicht. Schrijver toont aan, dat met markt-analyse zowel de mogelijkheid verkregen wordt om toekomstige resultaten te schatten, als de mogelijkheid om de werkelijke waarde te beoordelen van in een bepaalde periode behaalde resultaten.

In twee delen van het Congresboek zijn alle prae-adviezen die in de sectie-vergaderingen zijn behandeld, samengebundeld. Het derde deel naast de lezingen op de volledige zittingen gegeven, o.a. ook de discussies op de sectie-vergaderingen bevatten. Ongetwijfeld is de literatuur op het gebied van wetenschappelijk bedrijfsbeheer met deze drie delen belangrijk verrijkt en wij moeten de organisatoren van het Congres en de auteurs en sprekers erkentelijk zijn voor het belangrijke werk door hen verricht.

Het Congres in Stockholm was een belangrijke gebeurtenis, die de deelnemers niet licht zullen vergeten.

Wellicht hebben wij nog gelegenheid op enkele der behandelde problemen terug te komen, als ook de verslagen der discussies verschenen zijn.